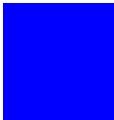

REPUBLIKA SRPSKA

AGENCIJA ZA SERTIFIKACIJU,
AKREDITACIJU I
UNAPREĐENJE KVALITETA
ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

STANDARDI ZA SERTIFIKACIJU STOMATOLOŠKIH AMBULANTI

 Maj 2012. godine

Sadržaj:

1. UPRAVLJANJE USTANOVOM	3
<i>PRAVNI STATUS USTANOVE</i>	<i>3</i>
<i>UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA</i>	<i>3</i>
<i>UPRAVLJANJE DOKUMENTIMA</i>	<i>4</i>
<i>UPRAVLJANJE RIZIKOM (NEŽELJENI DOGAĐAJI)</i>	<i>5</i>
<i>PROTIVPOŽARNA ZAŠTITA I ZAŠTITA NA RADU.....</i>	<i>6</i>
<i>SIGURNO OKRUŽENJE ZA OSOBLJE I PACIJENTE.....</i>	<i>7</i>
<i>OPREMA TIMA STOMATOLOŠKE AMBULANTE</i>	<i>10</i>
2. USLUGE STOMATOLOŠKOG TIMA.....	12
<i>SIGURNOST USLUGA</i>	<i>12</i>
<i>INFORMACIJE I KOMUNIKACIJA SA PACIJENTOM</i>	<i>13</i>
3. MEDICINSKA DOKUMENTACIJA.....	16
4. ČLANOVI TIMA.....	18
5. KONTROLA INFEKCIJE.....	20
<i>ČIŠĆENJE PROSTORIJA I RADNIH POVRŠINA.....</i>	<i>22</i>
<i>HIGIJENA RUKU</i>	<i>22</i>
<i>LIČNA ZAŠTITNA OPREMA.....</i>	<i>23</i>
<i>PREVENCIJA IZLAGANJA VIRUSIMA KOJI SE PRENOSE PUTEM KRVI</i>	<i>25</i>
<i>DEKONTAMINACIJA I STERILIZACIJA INSTRUMENATA I UREĐAJA</i>	<i>27</i>
<i>UPRAVLJANJE MEDICINSKIM OTPADOM</i>	<i>29</i>

1. UPRAVLJANJE USTANOVOM

PRAVNI STATUS USTANOVE

Standard 1.1 Ustanova ima jasno definisan pravni status.

Kriterijum 1.1.1 Ustanova ima regulisan pravni status u skladu sa važećim propisima.

- §A. Ustanova raspolaže odgovarajućom dokumentacijom koja dokazuje da je ista upisana u Registar zdravstvenih ustanova od strane Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske (uvid u pravnu dokumentaciju).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će tražiti na uvid dokumentaciju (rješenje nadležnog ministarstva) kojom se dokazuje da je ustanova upisana u Registar zdravstvenih ustanova od strane Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske. Indikator je ispunjen ukoliko ustanova pokaže na uvid traženu dokumentaciju.

UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA

Standard 1.2 Rukovodstvo stomatološke ambulante upravlja ljudskim resursima.

Kriterijum 1.2.1 U stomatološkoj ambulanti postoji razvijen način informisanja novoprimitljenog osoblja i obuke o mjerama zaštite na radnom mjestu.

- §A. Novozaposleno osoblje se upoznaje sa mjerama lične zaštite kao i zaštite pacijenta i okoline od mogućih rizika zavisno od radnog mjesta, odnosno vrste procesa, o čemu se vodi evidencija (uvid u dokumentaciju, razgovor sa zaposlenima).
- §B. Dodatno upoznavanje novozaposlenih vrši se sa mjestima sa posebnim rizikom, potrebnim mjerama dodatne zaštite, obaveznim zdravstvenim kontrolama ili drugim medicinskim mjerama zaštite i slično (uvid u dokumentaciju, razgovor sa zaposlenima).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će uvidom u dokumentaciju i kroz razgovor sa zaposlenima utvrditi da li se novozaposleno osoblje upoznaje sa mjerama lične zaštite kao i zaštite pacijenata i okoline od mogućih rizika. Indikator je ispunjen ukoliko zaposleni potvrđuju da se novozaposleno osoblje upoznaje sa mjerama lične zaštite kao i zaštite pacijenata i okoline od mogućih rizika, te ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid potpisan dokument upoznavanja novoprimitljenog osoblja o mjerama zaštite.

- B. Ocjenjivači će uvidom u dokumentaciju i kroz razgovor sa zaposlenima utvrditi da li se novozaposleno osoblje koje radi na mjestima sa posebnim rizikom dodatno upoznaje sa potrebnim mjerama dodatne zaštite, obaveznim zdravstvenim kontrolama ili drugim medicinskim mjerama zaštite i slično. Indikator je ispunjen ukoliko zaposleni na mjestima sa posebnim uslovima potvrđuju dodatno upoznavanje sa mjerama zaštite i kontrole, te ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid dokumentacija koja to potvrđuje.

UPRAVLJANJE DOKUMENTIMA

Standard 1.3 U stomatološkoj ambulanti postoji sistem upravljanja dokumentima.

Kriterijum 1.3.1 U stomatološkoj ambulanti postoji sistem upravljanja procedurama.

- §A. Procedure u stomatološkoj ambulanti su datirane i pregledaju se najmanje jednom u četiri godine, o čemu postoji zapis (direktan uvid, pregled zapisa).
- §B. Procedure se nalaze u registru/knjizi procedura, čija je prva strana spisak važećih procedura koje se u njoj nalaze (pregled knjige procedura).
- §C. Članovi tima imaju pristup procedurama koje se odnose na njihov djelokrug rada i upoznati su sa tim procedurama (razgovor sa članovima tima).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će tražiti na uvid knjigu procedura, i utvrditi da li su važeće verzije procedura datirane unutar četiri godine. Ukoliko nije bilo promjene procedure u skladu sa savremenom praksom, odnosno ukoliko je procedura samo pregledana i nisu napravljene izmjene, ocjenjivači će tražiti na uvid zapis o tome. Indikator je ispunjen ukoliko su procedure datirane i ukoliko postoji zapis da su pregledane najmanje jednom u četiri godine.
- B. Ocjenjivači će pregledom registra/knjige procedura utvrditi da li ona sadrži spisak važećih procedura koje su u primjeni u stomatološkoj ambulanti, kao i važeće procedure. Indikator je ispunjen ukoliko registar/knjiga procedura sadrži spisak važećih procedura koje su u primjeni u stomatološkoj ambulanti, kao i važeće procedure.
- C. Ocjenjivači će kroz razgovor sa zaposlenima utvrditi da li imaju pristup procedurama, kao i da li su upoznati sa procedurama koje se odnose na njihov djelokrug rada. Indikator je ispunjen ukoliko zaposleni potvrđuju da imaju pristup procedurama, kao i da su upoznati sa procedurama koje se odnose na njihov djelokrug rada.

UPRAVLJANJE RIZIKOM (NEŽELJENI DOGAĐAJI)

Standard 1.4 U stomatološkoj ambulanti postoji sistem izvještavanja i preduzimanja mjera pri neželjenim događajima.

Kriterijum 1.4.1 Članovi tima su upoznati sa situacijama koje se definišu kao neželjeni događaji.

- §A. Postoji pisana procedura koja definiše neželjene događaje, analizu i sprečavanje ponovljenih neželjenih događaja (pregled knjige procedura).
- §B. Članovi stomatološkog tima su upoznati sa procedurom o neželjenim događajima (razgovor sa članovima tima).
- §C. U stomatološkoj ambulanti se vodi evidencija o neželjenim događajima koji uključuju, ali se ne ograničavaju na: neočekivanu smrt pacijenta, ubod iglom osoblja, neželjene događaje vezane za lijekove, nesreće na poslu, provale, slučajeve nasilja prema osoblju, nesreće pri rukovanju sa opremom... (pregled dokumentacije).
- §D. U stomatološkoj ambulanti se provode korektivne mjere nakon analize neželjenih događaja (razgovor sa članovima tima).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će pregledati knjigu procedura da bi utvrdili da li sadrži proceduru koja definiše neželjene događaje. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima stavi na uvid ažurirana tražena procedura.
- B. Ocjenjivači će od članova stomatološkog tima tražiti da opišu proceduru o neželjenim događajima. Indikator je ispunjen ukoliko svi članovi stomatološkog tima opisuju proceduru o neželjenim događajima.
- C. Ocjenjivači će uvidom u dokumentaciju/knjigu incidenata utvrditi da li se vodi evidencija neželjenih događaja. Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači utvrde da postoji pisana evidencija sa potrebnim informacijama o neželjenom događaju (vrsta, vrijeme, mjesto).
- D. Ocjenjivači će kroz razgovor sa članovima stomatološkog tima utvrditi da li se i na koji način provode korektivne mjere nakon analize neželjenih događaja. Indikator je ispunjen ukoliko članovi stomatološkog tima opisuju i navode korektivne mjere pomoću kojih se vrši minimiziranje rizika i negativnih ishoda.

Kriterijum 1.4.2 Članovi tima su upoznati sa načinom prijavljivanja neželjenih dejstava lijekova.

- §A. Članovi stomatološkog tima imaju pristup Vodiču za otkrivanje i prijavljivanje neželjenih dejstava lijekova Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH, u štampanoj ili elektronskoj formi (direktno posmatranje).

- §B. Članovi stomatološkog tima imaju pristup Obrascu za prijavljivanje neželjenih dejstava lijekova Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH, u štampanoj ili elektronskoj formi (direktno posmatranje).
- §C. U stomatološkoj ambulanti postoji dokaz da je svaka neželjena reakcija na lijekove prijavljena Centru za farmakovigilansu Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH (pregled evidencije prijava neželjenih dejstava lijekova).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem utvrditi da li članovi stomatološkog tima imaju pristup Vodiču za otkrivanje i prijavljivanje neželjenih dejstava lijekova Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH, u štampanoj ili elektronskoj formi. Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači direktnim posmatranjem utvrde da članovi stomatološkog tima imaju pristup Vodiču.
- B. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem utvrditi da li članovi stomatološkog tima imaju pristup Obrascu za prijavljivanje neželjenih dejstava lijekova Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH, u štampanoj ili elektronskoj formi. Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači direktnim posmatranjem utvrde da članovi stomatološkog tima imaju pristup Obrascu.
- C. Ocjenjivači će pregledom evidencije prijava neželjenih dejstava lijekova utvrditi da li u stomatološkoj ambulanti postoji dokaz da je svaka neželjena reakcija na lijekove prijavljena centru za farmakovigilansu Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH. Indikator je ispunjen ukoliko se takva evidencija dostavi na uvid ocjenjivačima.

PROTIVPOŽARNA ZAŠTITA I ZAŠTITA NA RADU

Standard 1.5 U stomatološkoj ambulanti se primjenjuju odgovarajuće mjere zaštite od požara i zaštite na radu.

Kriterijum 1.5.1 U stomatološkoj ambulanti postoji organizovan način za sprovođenje mjera protivpožarne zaštite.

- §A. U stomatološkoj ambulanti je imenovana osoba odgovorna za protivpožarnu zaštitu (uvid u dokumentaciju).
- §B. Rukovodstvo stomatološke ambulante obezbjeđuje obuku zaposlenih o protivpožarnoj zaštiti i zaštiti na radu i o tome vodi evidenciju (uvid u dokumentaciju).
- §C. Protivpožarna oprema se redovno provjerava i održava (u skladu sa zakonskim obavezama) i o tome postoji evidencija (uvid u dokumentaciju).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će uvidom u dokumentaciju utvrditi da li je u stomatološkoj ambulanti imenovana osoba odgovorna za protivpožarnu zaštitu. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid dokumentacija o imenovanju osobe odgovorne za zaštitu od požara.
- B. Ocjenjivači će tražiti na uvid potvrde o završenoj obuci zaštite od požara i o završenoj obuci za bezbjednost i zaštitu na radu zaposlenih u stomatološkoj ambulanti. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostave na uvid potvrde o završenoj obuci zaštite od požara i o završenoj obuci za bezbjednost i zaštitu na radu zaposlenih u stomatološkoj ambulanti.
- C. Ocjenjivači će tražiti na uvid dokaz o posljednjem izvršenom kontrolnom servisu protivpožarne opreme od strane ovlaštenog servisa. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid dokaz o posljednjem izvršenom kontrolnom servisu protivpožarne opreme (u skladu sa zakonskim obavezama).

Kriterijum 1.5.2 U stomatološkoj ambulanti je definisan i usvojen akt o procjeni rizika na radnom mjestu i u radnoj sredini.

- §A. U stomatološkoj ambulanti postoji akt o procjeni rizika na radnom mjestu i u radnoj sredini (uvid u dokumentaciju-akt o procjeni rizika).
- §B. U stomatološkoj ambulanti se sprovodi procjena rizika radnog mjesta i radne sredine, u skladu sa zakonskim obavezama, o čemu se vodi evidencija (uvid u dokumentaciju).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će tražiti na uvid akt o procjeni rizika na radnom mjestu i u radnoj sredini. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid tražena dokumentacija.
- B. Ocjenjivači će tražiti na uvid evidenciju o sprovedenoj procjeni rizika na radnom mjestu i u radnoj sredini od strane ovlaštene osobe/ustanove, u skladu sa zakonskim obavezama. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid tražena dokumentacija.

SIGURNO OKRUŽENJE ZA OSOBLJE I PACIJENTE

Standard 1.6 Tim radi u prostorijama koje odgovaraju uslovima pružanja stomatološke zaštite i poštuje procedure koje osiguravaju zdravlje i sigurnost osoblja i pacijenata.

Kriterijum 1.6.1 Tim je preduzeo mjere kojima je spriječen neovlašten pristup lijekovima i ostalim materijalima koji se nalaze u prostorijama stomatološke ambulante.

- §A. Mjesta na kojima se čuvaju lijekovi i medicinska sredstva u stomatološkoj ambulanti su obezbijeđena, a postoji dodatno obezbjeđenje za lijekove koji se čuvaju pod posebnim uslovima (direktno posmatranje).
- §B. Medicinski dosijeji, blokovi za recepte, administrativne knjige i ostali zvanični dokumenti nisu na mjestu dostupnom neovlaštenim licima (direktno posmatranje).
- §C. Lijekove propisuje samo doktor stomatologije sa licencom (razgovor sa članovima tima).
- §D. Za propisivanje lijekova koji ne idu na teret Fonda zdravstvenog osiguranja RS, postoji obrazac recepta sa podacima koje svaki recept mora sadržavati, a najmanje sa sljedećim podacima: podaci o korisniku lijeka (ime, prezime i adresa korisnika lijeka, jedinstveni matični broj korisnika lijeka, šifra dijagnoze); podaci o lijeku (naziv lijeka, farmaceutski oblik, jačina, količina, način upotrebe lijeka) i podaci o propisivaču lijeka (naziv, pečat i registarski broj zdravstvene ustanove, faksimil i potpis doktora stomatologije, datum propisivanja lijeka) (uvid u dokumentaciju).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem ocijeniti da li su mjesta na kojima se čuvaju lijekovi i medicinska sredstva nedostupna neovlaštenim licima, a posebno da li postoji dodatno obezbjeđenje za lijekove koji se čuvaju pod posebnim uslovima. Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači direktnim posmatranjem utvrde da su preduzete mjere dovoljne za sprečavanje neovlaštenog pristupa.
- B. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem utvrditi da li su medicinski dosijeji, blokovi za recepte, administrativne knjige i ostala zvanična dokumentacija nedostupni neovlaštenim licima. Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači direktnim posmatranjem utvrde da su preduzete mjere dovoljne za sprečavanje neovlaštenog pristupa.
- C. Ocjenjivači će kroz razgovor sa članovima tima utvrditi da li lijekove propisuje samo licencirani doktor stomatologije. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima potvrđuju da lijekove propisuje samo licencirani doktor stomatologije.

- D. Za propisivanje lijekova koji ne idu na teret Fonda zdravstvenog osiguranja RS, na uvid ocjenjivačima se mora dostaviti obrazac recepta sa svim podacima koje svaki recept mora sadržavati, a najmanje sa sljedećim podacima: podaci o korisniku lijeka (ime, prezime i adresa korisnika lijeka, jedinstveni matični broj korisnika lijeka, šifra dijagnoze); podaci o lijeku (naziv lijeka, farmaceutski oblik, jačina, količina, način upotrebe lijeka) i podaci o propisivaču lijeka (naziv, pečat i registarski broj zdravstvene ustanove, faksimil i potpis doktora stomatologije, datum propisivanja lijeka). Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači dobiju na uvid obrazac recepta sa svim navedenim podacima.

Kriterijum 1.6.2 Praksa i izlaganje jonizujućem zračenju u medicinske svrhe osigurava zaštitu zdravlja osoblja i pacijenata.

- §A. Stomatološka ambulanta ima važeću licencu za posjedovanje i korištenje izvora jonizujućeg zračenja (pregled dokumentacije).

**Napomena: Kriterijum 1.1.6.2 i indikator A odnosi se na stomatološke ambulante koje posjeduju RTG aparat.*

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će pregledom dokumentacije utvrditi da li stomatološka ambulanta ima važeću licencu za posjedovanje i korištenje izvora jonizujućeg zračenja, izdatu od strane nadležne institucije (Državna regulatorna agencija za radijacionu i nuklearnu bezbjednost BiH). Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid navedena važeća licenca.

Kriterijum 1.6.3 Pušenje je zabranjeno u cijelom prostoru stomatološke ambulante.

- §A. U svim prostorijama stomatološke ambulante postoje oznake «Zabranjeno pušenje» (direktno posmatranje).

- §B. Članovi stomatološkog tima potvrđuju da je pušenje zabranjeno u svim prostorijama stomatološke ambulante (razgovor sa članovima tima).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem utvrditi da li postoje oznake «Zabranjeno pušenje» u svim prostorijama stomatološke ambulante. Indikator je ispunjen ukoliko su oznake vidljivo istaknute.
- B. Ocjenjivači će kroz razgovor sa članovima stomatološkog tima utvrditi da li je pušenje zabranjeno u svim prostorijama stomatološke ambulante. Indikator je ispunjen ukoliko članovi stomatološkog tima potvrđuju da je pušenje zabranjeno u svim prostorijama stomatološke ambulante.

OPREMA TIMA STOMATOLOŠKE AMBULANTE

Standard 1.7 Medicinska oprema i resursi su odgovarajući i mogu obezbijediti sveobuhvatnu i sigurnu njegu na nivou stomatološke ambulante.

Kriterijum 1.7.1 Medicinskom opremom u stomatološkoj ambulanti rukuje se na siguran način.

- §A. Članovi tima prošli su obuku o sigurnom korištenju opreme, u skladu sa svojim domenom rada, o čemu se vodi evidencija (razgovor sa članovima tima, pregled evidencije).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će kroz razgovor sa članovima tima i pregledom evidencije utvrditi da li su prošli obuku o sigurnom korištenju opreme, u skladu sa svojim domenom rada. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima potvrđuju da su prošli obuku o sigurnom korištenju opreme, te ukoliko se evidencija o obuci dostavi na uvid ocjenjivačima.

Kriterijum 1.7.2 Medicinska oprema stomatološke ambulante se održava u ispravnom stanju.

- §A. Tim posjeduje proceduru o redovnoj provjeri ispravnosti opreme, koja uključuje termine periodične provjere ispravnosti najmanje za autoklav ili suvi sterilizator, te za ultrazvučni čistač ili automat za pranje i dezinfekciju instrumenata, ukoliko ih ambulanta ima (pregled knjige procedura).
- §B. Članovi tima odgovorni za održavanje opreme upoznati su sa procedurom o redovnoj provjeri ispravnosti opreme i vode evidenciju o provjeri ispravnosti opreme (razgovor sa članovima tima, pregled evidencije).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će tražiti na uvid knjigu procedura, da bi utvrdili da li sadrži proceduru o redovnoj provjeri ispravnosti opreme, te da li procedura sadrži termine periodične provjere ispravnosti najmanje za autoklav ili suvi sterilizator, te za ultrazvučni čistač ili automat za pranje i dezinfekciju instrumenata, ukoliko ih ambulanta ima. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid ažurirana pisana procedura.
- B. Ocjenjivači će tražiti od članova tima odgovornih za održavanje opreme da opišu proceduru o redovnoj provjeri ispravnosti opreme, te pregledom evidencije utvrditi da li se ažurno vodi. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima opisuju proceduru, te ukoliko ocjenjivačima dostave na uvid evidenciju o tome.

Kriterijum 1.7.3 Oprema i materijali u stomatološkoj ambulanti koriste se tako da obezbijede sigurnost pacijenata.

- §A. U stomatološkoj ambulanti koriste se metode za kontrolu kontaminacije sistema na vodu, u skladu sa najboljom praksom (razgovor sa članovima tima).
- §B. Stomatološka ambulanta ima proceduru o slanju otisaka i protetskih radova u zubno-tehničku laboratoriju (pregled knjige procedura).
- §C. Članovi tima upoznati su sa procedurom o slanju otisaka i protetskih radova u zubno-tehničku laboratoriju (razgovor sa članovima tima).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će kroz razgovor sa članovima tima utvrditi da li se u stomatološkoj ambulanti koriste metode za kontrolu kontaminacije sistema na vodu, u skladu sa najboljom praksom, odnosno preporuke proizvođača, ukoliko je sistem integrisan u stomatološku stolicu, a ukoliko je sistem priključen na gradsku vodovodnu mrežu, da li se cijevi, bez dodatih nasadnih instrumenata, na početku radnog dana ispiraju najmanje 1 minut, te 30 sekundi između svakog pacijenta. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima potvrđuju da se u stomatološkoj ambulanti koriste metode za kontrolu kontaminacije sistema na vodu, u skladu sa navedenim.
- B. Ocjenjivači će pregledati knjigu procedura, da bi utvrdili da li sadrži proceduru o slanju otisaka i protetskih radova u zubno-tehničku laboratoriju. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid ažurirana pisana procedura.
- C. Ocjenjivači će od članova tima tražiti da opišu proceduru o slanju otisaka i protetskih radova u zubno-tehničku laboratoriju. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima opisuju proceduru.

Kriterijum 1.7.4 Lijekovi i medicinska sredstva sa isteklim rokom trajanja se ne drže i ne koriste poslije isteka roka.

- §A. Tim ima pisanu proceduru za identifikaciju lijekova i medicinskih sredstava sa isteklim rokom trajanja i za postupanje s njima (pregled knjige procedura).
- §B. Članovi tima opisuju proceduru za identifikaciju lijekova i medicinskih sredstava sa isteklim rokom trajanja i za postupanje s njima (razgovor sa članovima tima).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će pregledati knjigu procedura da bi provjerili postojanje procedure, u pismenoj formi, za identifikaciju lijekova i medicinskih sredstava sa isteklim rokom trajanja i za postupanje s njima. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid traženi dokument.
- B. Ocjenjivači će tražiti od članova tima da opišu proceduru za identifikaciju lijekova i medicinskih sredstava sa isteklim rokom trajanja i za postupanje s njima. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima opisuju proceduru.

2. USLUGE STOMATOLOŠKOG TIMA

SIGURNOST USLUGA

Standard 2.1 Svi pacijenti dobijaju sigurnu zdravstvenu njegu i savjet u skladu sa svojim zdravstvenim stanjem i potrebama.

Kriterijum 2.1.1 Tim stomatološke ambulante pruža zdravstvenu njegu pacijentima sa hitnim stomatološkim stanjima.

- §A. Tim ima ažuriran spisak hitnih stanja u stomatologiji koja se tretiraju u ambulanti (pregled dokumentacije).
- §B. Za svako identifikovano hitno stanje postoji algoritam zbrinjavanja (pregled dokumentacije).
- §C. Članovi tima opisuju algoritme zbrinjavanja pacijenata sa hitnim stanjima u stomatologiji (razgovor sa članovima tima).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će pregledati spisak hitnih stanja u stomatologiji koja se tretiraju u ambulanti. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima pokažu na uvid traženu dokumentaciju.
- B. Ocjenjivači će pregledati algoritme za zbrinjavanje hitnih stanja u stomatologiji. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostave na uvid algoritmi za zbrinjavanje hitnih stanja u stomatologiji.
- C. Ocjenjivači će tražiti od članova tima da opišu algoritme zbrinjavanja pacijenata sa hitnim stanjima u stomatologiji. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima stomatološke službe/ambulante opisuju algoritme zbrinjavanja pacijenata sa hitnim stanjima u stomatologiji.

Kriterijum 2.1.2 Tim stomatološke ambulante po potrebi pruža zdravstvenu njegu pacijentima sa hitnim medicinskim stanjima.

- §A. Članovi tima su obučeni za tretman hitnih medicinskih stanja (razgovor sa članovima tima, pregled dokumentacije).
- §B. Članovi tima imaju pristup setu za hitne intervencije (set za reanimaciju i komplet za terapiju anafilaktičkog šoka), i upoznati su sa sadržajem, lokacijom i načinom primjene seta (direktno posmatranje, razgovor sa članovima tima).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će kroz razgovor sa članovima tima utvrditi koju dodatnu obuku su članovi tima imali iz urgentne medicine i pružanja hitne medicinske pomoći. Ocjenjivači će pregledati sertifikate o završenoj dodatnoj obuci za svakog člana tima. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima potvrđuju da su imali dodatnu obuku i ako pregled dosijea sadrži sertifikate o završetku dodatne obuke unutar posljednje 4 godine.
- B. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem utvrditi da li članovi tima stomatološke službe/ambulante imaju pristup setu za hitne intervencije (set za reanimaciju i komplet za terapiju anafilaktičkog šoka), a razgovorom sa članovima tima da li znaju sadržaj, lokaciju i način primjene seta za hitne intervencije. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima stomatološke službe/ambulante imaju pristup setu za hitne intervencije, te ukoliko su upoznati sa njegovim sadržajem, lokacijom i načinom primjene.

INFORMACIJE I KOMUNIKACIJA SA PACIJENTOM

Standard 2.2 Tim otvoreno komunicira sa pacijentima i obezbjeđuje im dovoljno informacija kako bi mogli donijeti odluku o liječenju.

Kriterijum 2.2.1 Tim stomatološke ambulante obezbjeđuje pacijentima odgovarajuće informacije o pružanju usluga iz oblasti stomatološke zaštite.

- §A. Postoji obavještenje, vidljivo izvan stomatološke ambulante, na kojem se nalazi informacija o radnom vremenu tima, te telefonski broj ambulante (direktno posmatranje).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem utvrditi da li postoji obavještenje, vidljivo izvan stomatološke ambulante, na kojem se nalazi informacija o radnom vremenu tima, te telefonski broj ambulante. Indikator je ispunjen ukoliko takvo obavještenje postoji.

Kriterijum 2.2.2 Pacijenti dobijaju dovoljno informacija o svrsi, važnosti, koristima i rizicima vezanim za pretrage ili tretmane predložene od strane stomatologa, što im omogućava da donesu odluku o daljem liječenju.

- §A. Članovi stomatološkog tima potvrđuju da obavještavaju pacijente o svrsi, važnosti, koristima i rizicima predložene pretrage ili tretmana (razgovor sa članovima tima).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će tražiti od članova tima da opišu kako obavještavaju pacijente o svrsi, važnosti, koristima i rizicima predložene pretrage ili tretmana. Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači utvrde da članovi tima daju dovoljno informacija o svrsi, važnosti, koristima i rizicima predložene pretrage ili tretmana.

Kriterijum 2.2.3 Članovi tima primjenjuju proceduru za informisani pristanak pacijenta.

- §A. Tim ima proceduru za informisani pristanak pacijenta, koja uključuje spisak invazivnih dijagnostičkih i terapijskih procedura za koje se traži informisani pristanak pacijenta ili roditelja/zakonskog staratelja (pregled knjige procedura).
- §B. Članovi tima potvrđuju da za invazivne dijagnostičke i terapijske procedure navedene u spisku traže potpisani informisani pristanak pacijenta ili roditelja/zakonskog staratelja, a da za ostale intervencije usmeno informišu pacijenta (razgovor sa članovima tima).
- §C. Za informisani pristanak pacijenta postoji obrazac, koji uredno popunjava i potpisuje pacijent ili roditelj/zakonski staratelj (uvid u dokumentaciju).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će pregledati knjigu procedura da bi utvrdili da li sadrži ažuriranu proceduru za informisani pristanak pacijenta, te utvrditi da li ona sadrži spisak invazivnih dijagnostičkih i terapijskih procedura za koje se traži informisani pristanak pacijenta ili roditelja/zakonskog staratelja. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid ažurirana pisana procedura, koja uključuje navedeno.
- B. Ocjenjivači će kroz razgovor sa članovima tima utvrditi da li traže potpisani informisani pristanak pacijenta ili roditelja/zakonskog staratelja za invazivne dijagnostičke i terapijske procedure i da li za ostale intervencije usmeno informišu pacijenta. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima potvrđuju da traže informisani pristanak pacijenta ili roditelja/zakonskog staratelja za invazivne dijagnostičke i terapijske procedure i da za ostale intervencije usmeno informišu pacijenta.
- C. Ocjenjivači će tražiti na uvid najmanje 3 uredno popunjena obrasca za informisani pristanak pacijenta, koji popunjava pacijent ili roditelj/zakonski staratelj. Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači dobiju na uvid najmanje 3 uredno popunjena obrasca, sa svim podacima o zdravstvenom stanju pacijenta i intervenciji za koju pacijent daje svoj pristanak, kao i sa potpisom pacijenta ili roditelja/zakonskog staratelja.

Kriterijum 2.2.4 Članovi tima obezbjeđuju povjerljivost svih podataka o zdravlju pacijenata u skladu sa pisanim dokumentom ustanove.

- §A. Tim ima pisanu proceduru o tretiranju ličnih zdravstvenih informacija pacijenata (pregled knjige procedura).
- §B. Članovi tima su upoznati sa zahtjevima povjerljivosti i shvataju da je kršenje povjerljivosti prekršaj (razgovor sa članovima tima).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će pregledati knjigu procedura da bi utvrdili da li sadrži ažuriranu proceduru o čuvanju informacija o zdravlju pacijenata, koja uključuje i uslove pod kojim se iste mogu dostaviti ovlaštenim službenim licima ili institucijama. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid ažurirana pisana procedura, koja uključuje i uslove za službeno izdavanje istih.
- B. Ocjenjivači će kroz razgovor sa članovima tima utvrditi da li su upoznati sa zahtjevima povjerljivosti ličnih zdravstvenih informacija pacijenata. Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači utvrde da svi članovi tima shvataju da je kršenje povjerljivosti prekršaj.

3. MEDICINSKA DOKUMENTACIJA

Standard 3.1 Tim vodi odgovarajuću medicinsku dokumentaciju pregleda, oboljenja i tretmana pacijenata.

Kriterijum 3.1.1 Stomatološki karton svakog pacijenta je dobro organizovan i čitak i sadrži sve relevantne i tačne podatke koji su u vezi sa pacijentima.

- §A. Stomatološki karton (u štampanom ili elektronskom obliku) otvara se za svakog pacijenta u stomatološkoj ambulanti i uredno vodi za svaki pregled (pregled stomatoloških kartona).
- §B. Stomatološki karton pacijenta uključuje najmanje sljedeće podatke: ime i prezime pacijenta, ime jednog od roditelja, adresu stanovanja, datum rođenja, jedinstveni matični broj (pregled stomatoloških kartona).
- §C. Stomatološki karton pacijenta uključuje sve kliničke informacije vezane za pacijenta: istoriju bolesti, status zuba, rendgenske snimke, informisani pristanak pacijenta, te najbitnije informacije iz nalaza i mišljenja od strane specijalista, laboratorijskih nalaza, otpusnih lista iz bolnice (pregled stomatoloških kartona).
- §D. Stomatolog obavezno u karton unosi informacije o alergijama (jasno se označava alergija na anestetička sredstva i lijekove, te bilo koja stanja koja mogu uticati na stomatološki tretman), faktorima rizika, postojećim hroničnim i/ili hematološkim oboljenjima, lijekovima, imunizacijama, socijalnoj i porodičnoj anamnezi i anamnezi prethodnih bolesti (pregled stomatoloških kartona).
- §E. Kartoni su čitki (pregled stomatoloških kartona u štampanom obliku).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će pregledati najmanje 5, a najviše 20 stomatoloških kartona (u štampanom ili elektronskom obliku) odabranih slučajnim izborom, da bi utvrdili da li se stomatološki kartoni vode za svakog pacijenta i da li se u njima evidentiraju pregledi. Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači utvrde da se kartoni vode za sve pacijente i da se u njima nalaze informacije o pruženom pregledu.
- B. Ocjenjivači će pregledati najmanje 5, a najviše 20 stomatoloških kartona odabranih slučajnim izborom, da bi utvrdili da li svaki karton uključuje najmanje sljedeće podatke: ime i prezime pacijenta, ime jednog od roditelja, adresu stanovanja, datum rođenja, jedinstveni matični broj. Indikator je ispunjen ukoliko svi pregledani kartoni sadrže navedene podatke.

- C. Ocjenjivači će pregledati najmanje 5, a najviše 20 stomatoloških kartona (u štampanom ili elektronskom obliku) odabranih slučajnim izborom, da bi utvrdili da li karton sadrži sve kliničke informacije vezane za pacijenta. Indikator je ispunjen ukoliko svi pregledani kartoni sadrže navedene informacije.
- D. Ocjenjivači će pregledati najmanje 5, a najviše 20 stomatoloških kartona (u štampanom ili elektronskom obliku) odabranih slučajnim izborom, da bi utvrdili da li sadrže informacije o alergijama, faktorima rizika, postojećim hroničnim i/ili hematološkim oboljenjima, lijekovima, imunizacijama, socijalnu i porodičnu anamnezu i anamnezu prethodnih bolesti. Indikator je ispunjen ukoliko svi pregledani kartoni sadrže navedene informacije.
- E. Ocjenjivači će pregledati najmanje 5, a najviše 20 stomatoloških zdravstvenih kartona u štampanom obliku da bi ocijenili da li su čitki. Indikator je ispunjen ukoliko su svi pregledani kartoni čitki.

4. ČLANOVI TIMA

Standard 4.1 Članovi tima imaju odgovarajuće kvalifikacije i rade na sopstvenom profesionalnom usavršavanju.

Kriterijum 4.1.1 Svi članovi stomatološkog tima imaju odgovarajuće kvalifikacije i obuku, te učestvuju u kontinuiranoj medicinskoj edukaciji.

- §A. Stomatolog tima je doktor stomatologije ili specijalista neke od grana stomatologije, koji ima licencu Komore doktora stomatologije RS (uvid u dokumentaciju).
- §B. Stomatološka sestra ili zubni tehničar ili medicinska sestra/medicinski tehničar imaju odgovarajuće kvalifikacije i učestvuju u stalnoj stručnoj edukaciji (uvid u dokumentaciju).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će tražiti na uvid dokumentaciju da bi utvrdili da li stomatolog tima ima licencu Komore doktora stomatologije RS. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid tražena dokumentacija.
- B. Ocjenjivači će tražiti na uvid dokumentaciju da bi utvrdili da li stomatološka sestra/zubni tehničar ili medicinska sestra/medicinski tehničar imaju odgovarajuću obuku, kvalifikacije, te da li učestvuju u stalnoj edukaciji (potrebni dokumenti su: diploma srednje škole, uvjerenje o položenom stručnom ispitu, te sertifikati o završenim stručnim usavršavanjima iz oblasti stomatološke zaštite). Obuka stomatoloških sestara ili zubnih tehničara ili medicinskih sestara/medicinskih tehničara može biti provedena i interno, unutar ambulante, u kom slučaju rukovodilac ambulante određuje osobe odgovorne za provođenje dodatne edukacije (stomatologa, stomatološku sestru ili zubnog tehničara ili medicinsku sestru/medicinskog tehničara). Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid tražena dokumentacija.

Kriterijum 4.1.2 U toku radnog vremena postoji najmanje jedna stomatološka sestra ili zubni tehničar ili medicinska sestra/medicinski tehničar.

- §A. Najmanje jedna stomatološka sestra ili zubni tehničar ili medicinska sestra/medicinski tehničar je prisutna uz stomatologa tima u toku radnog vremena (direktno posmatranje, razgovor sa članovima tima).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem, te razgovorom sa članovima tima doći do informacije o prisutnosti najmanje jedne stomatološke sestre ili zubnog tehničara ili medicinske sestre/medicinskog tehničara. Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači utvrde da je, uz stomatologa tima, još najmanje jedna stomatološka sestra ili zubni tehničar ili medicinska sestra/medicinski tehničar prisutna u ambulanti tokom radnog vremena.

5. KONTROLA INFEKCIJE

Standard 5.1 U stomatološkoj ambulanti preduzimaju se mjere predostrožnosti za kontrolu infekcije.

Kriterijum 5.1.1 U stomatološkoj ambulanti uspostavljen je sistem za kontrolu infekcije.

- §A. Stomatološka ambulanta ima proceduru za kontrolu infekcije, koja uključuje, ali se ne ograničava na:
- proceduru za čišćenje, dezinfekciju i dekontaminaciju prostorija,
 - proceduru za čišćenje i dezinfekciju radnih površina,
 - proceduru za pranje ruku,
 - proceduru o korištenju lične zaštitne opreme,
 - proceduru za prevenciju izlaganja virusima koji se prenose putem krvi i profilaksu u slučaju izlaganja tim virusima,
 - proceduru o odlaganju oštarih predmeta,
 - proceduru dekontaminacije i sterilizacije medicinskih uređaja i instrumenata,
 - proceduru o upravljanju medicinskim otpadom, (pregled knjige procedura).
- §B. Članovi tima upoznati su sa procedurom za kontrolu infekcije (razgovor sa članovima tima).
- §C. Članovi tima su prošli obuku o kontroli infekcije, o čemu se vodi pisana evidencija (pregled dokumentacije).
- §D. Stomatološka ambulanta ima imenovanu odgovornu osobu za kontrolu infekcije (pregled dokumentacije).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će pregledati knjigu procedura da bi utvrdili da li sadrži ažuriranu proceduru za kontrolu infekcije, koja uključuje, ali se ne ograničava na: proceduru za čišćenje, dezinfekciju i dekontaminaciju prostorija, proceduru za čišćenje i dezinfekciju radnih površina, proceduru za pranje ruku, proceduru o korištenju lične zaštitne opreme, proceduru za prevenciju izlaganja virusima koji se prenose putem krvi i profilaksu u slučaju izlaganja tim virusima, proceduru o odlaganju oštarih predmeta, proceduru dekontaminacije i sterilizacije medicinskih uređaja i instrumenata, proceduru o upravljanju medicinskim otpadom. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostave na uvid ažurirani traženi pisani dokumenti.
- B. Ocjenjivači će tražiti od članova tima, da opišu proceduru za kontrolu infekcije. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima opisuju proceduru za kontrolu infekcije.

- C. Ocjenjivači će pregledati dosijee članova tima da bi provjerili da li su članovi tima prošli obuku o kontroli infekcije. Obuka može biti provedena interno, unutar stomatološke ambulante, od strane osobe odgovorne za kontrolu infekcije. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostave na uvid sertifikati/potvrde i evidencija o provedenoj obuci.
- D. Ocjenjivači će pregledom dokumentacije utvrditi da li je imenovana osoba odgovorna za kontrolu infekcije u stomatološkoj ambulanti. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid dokumentacija kojom je imenovana osoba odgovorna za kontrolu infekcije.

Kriterijum 5.1.2 Mjere predostrožnosti za kontrolu infekcije sprovode se i nad pacijentima.

- §A. U stomatološkoj ambulanti koriste se čaše, sisaljke, ubrusi, igle i šprice za jednokratnu upotrebu, koje se koriste samo jednom, na jednom pacijentu i onda odbacuju kao infektivni otpad (direktno posmatranje).
- §B. Članovi tima potvrđuju da imaju zaštitnu opremu (zaštitne naočari, komprese/pregače) za pacijente na raspolaganju, te da je koriste da zaštite pacijente kada postoji opasnost od poprsavanja pacijenata krvlju ili tjelesnim tečnostima, odnosno kada se stvara određena količina aerosola (razgovor sa članovima tima, direktno posmatranje).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem utvrditi da li se čaše, sisaljke, ubrusi, igle i šprice za jednokratnu upotrebu koriste samo jednom, na jednom pacijentu i onda odbacuju kao infektivni otpad. Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači utvrde da se predmeti za jednokratnu upotrebu koriste samo jednom, na jednom pacijentu i onda odbacuju kao infektivni otpad.
- B. Ocjenjivači će kroz razgovor sa članovima tima utvrditi da li imaju ličnu zaštitnu opremu za pacijente na raspolaganju (zaštitne naočari, komprese/pregače...), te da li je koriste da zaštite pacijenta kada postoji opasnost od poprsavanja pacijenata krvlju ili tjelesnim tečnostima, odnosno kada se stvara određena količina aerosola. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima potvrđuju da imaju ličnu zaštitnu opremu za pacijente i opisuju način na koji se koristi, te ukoliko ocjenjivačima dostave na uvid ličnu zaštitnu opremu za pacijente.

ČIŠĆENJE PROSTORIJA I RADNIH POVRŠINA

Standard 5.2 U stomatološkoj ambulanti prostorije i oprema se održavaju i čiste na način da se smanji rizik od infekcije.

Kriterijum 5.2.1 Prilikom održavanja higijene prostorija sprovode se odgovarajuće procedure za čišćenje, dezinfekciju i dekontaminaciju prostorija.

- §A. Stomatološka ambulanta ima raspored/plan čišćenja, dezinfekcije i dekontaminacije, koji uključuje površine i predmete koje se čiste (npr. stomatološka stolica, lampe za polimerizaciju i lampe za osvjetljenje, tipke za ručnu kontrolu, pljuvaonica, aspiratori, glava Rtg aparata), kao i hemikalije koje se koriste pri čišćenju (uvid u plan).
- §B. Osoblje koje čisti prostorije i radne površine vodi redovnu evidenciju o čišćenju (pregled evidencije).
- §C. Prostorije u stomatološkoj ambulanti su vidljivo čiste (direktno posmatranje).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će tražiti na uvid raspored/plan čišćenja, dezinfekcije i dekontaminacije, da bi utvrdili da li on uključuje površine i predmete koji se čiste (npr. stomatološka stolica, lampe za polimerizaciju i lampe za osvjetljenje, tipke za ručnu kontrolu, pljuvaonica, aspiratori, glava Rtg aparata), kao i hemikalije koje se koriste pri čišćenju. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid raspored/plan čišćenja, dezinfekcije i dekontaminacije, koji uključuje površine i predmete koji se čiste, kao i hemikalije koje se koriste pri čišćenju.
- B. Ocjenjivači će pregledati evidenciju o čišćenju da bi utvrdili da li se evidencija redovno vodi, sa upisanim datumima i potpisima osobe koja je izvršila čišćenje. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid evidencija sa navedenim podacima.
- C. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem ocijeniti da li su prostorije stomatološke ambulante čiste. Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači direktnim posmatranjem utvrde da su prostorije stomatološke ambulante vidljivo čiste.

HIGIJENA RUKU

Standard 5.3 Članovi tima stomatološke ambulante pravilno i pravovremeno održavaju higijenu ruku, u cilju smanjenja rizika od infekcije.

Kriterijum 5.3.1 Članovi tima stomatološke ambulante primjenjuju proceduru pranja ruku.

- §A. Mjesta za pranje ruku u svim prostorijama koje članovi tima koriste za pregled i tretman pacijenata opskrbljena su priborom za pranje ruku (direktno posmatranje).
- §B. Članovi tima su upoznati sa procedurom pranja ruku, te potvrđuju da peru ruke i prije i poslije svakog direktnog kontakta sa pacijentima, odnosno, prije i poslije stavljanja rukavica za jednokratnu upotrebu (razgovor sa članovima tima).
- §C. Članovi tima potvrđuju da se prije provođenja aseptičnih tehnika, kontakta sa imunokompromitovanim pacijentima, stavljanja rukavica i izvođenja malih hirurških ili rutinskih dentalnih procedura, nakon pranja ruku u ruke utrljava dezinficijens na bazi alkohola (razgovor sa članovima tima).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem utvrditi da li su mjesta za pranje ruku u svim prostorijama koje članovi tima koriste za pregled i tretman pacijenata opskrbljena priborom za pranje ruku (tečnim sapunom i papirnatim ubrusima za jednokratnu upotrebu). Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači direktnim posmatranjem utvrde da su mjesta za pranje ruku u svim prostorijama za pregled i tretman pacijenata opskrbljena priborom za pranje ruku (tečnim sapunom i papirnatim ubrusima za jednokratnu upotrebu).
- B. Ocjenjivači će od članova tima tražiti da opišu proceduru pranja ruku, te utvrditi da li peru ruke i prije i poslije bilo kakvog direktnog kontakta sa pacijentima, odnosno prije i poslije stavljanja rukavica. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima opisuju proceduru pranja ruku, te potvrđuju da peru ruke i prije i poslije bilo kakvog direktnog kontakta sa pacijentima, odnosno, prije i poslije stavljanja rukavica za jednokratnu upotrebu.
- C. Ocjenjivači će kroz razgovor sa članovima tima utvrditi da li se prije provođenja aseptičnih tehnika, kontakta sa imunokompromitovanim pacijentima, stavljanja rukavica i izvođenja malih hirurških ili rutinskih dentalnih procedura nakon pranja ruku u ruke utrljava dezinficijens na bazi alkohola. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima potvrđuju da u navedenim situacijama nakon pranja ruku u ruke utrljavaju dezinficijens na bazi alkohola.

LIČNA ZAŠTITNA OPREMA

Standard 5.4 Članovi tima stomatološke ambulante pravilno i pravovremeno koriste ličnu zaštitnu opremu, u cilju smanjenja rizika od infekcije.

Kriterijum 5.4.1 Članovi tima stomatološke ambulante koriste ličnu zaštitnu opremu po potrebi.

- §A. Članovi tima potvrđuju da im je lična zaštitna oprema na raspolaganju, te da se koristi u skladu sa procedurom o korištenju lične zaštitne opreme (razgovor sa članovima tima, direktno posmatranje).
- §B. Članovi tima potvrđuju da rukavice za jednokratnu upotrebu koriste uvijek kada je moguć kontakt sa krvlju, pljuvačkom ili mukoznim membranama pacijenta (razgovor sa članovima tima, direktno posmatranje).
- §C. Članovi tima potvrđuju da rukavice za jednokratnu upotrebu odbacuju nakon završetka rada sa pacijentom kao infektivni otpad, a za svakog novog pacijenta koriste nove rukavice (razgovor sa članovima tima, direktno posmatranje).
- §D. Članovi tima potvrđuju da zaštitne naočari i maske za lice koriste za bilo koji klinički tretman ili proces dekontaminacije u kom postoji opasnost od poprskavanja članova tima krvlju ili tjelesnim tečnostima, odnosno kada se stvara određena količina aerosola (razgovor sa članovima tima, direktno posmatranje).
- §E. Članovi tima na početku radnog dana oblače čiste radne mantile. Radni mantili se mijenjaju u toku radnog dana ukoliko su vidno kontaminirani (direktno posmatranje, razgovor sa članovima tima).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će kroz razgovor sa članovima tima utvrditi da li se lična zaštitna oprema koristi u skladu sa procedurom o korištenju lične zaštitne opreme, a direktnim posmatranjem utvrditi da li je lična zaštitna oprema na raspolaganju članovima tima. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima potvrđuju da se lična zaštitna oprema koristi u skladu sa procedurom o kontroli infekcije, te ukoliko ocjenjivači direktnim posmatranjem utvrde da je lična zaštitna oprema na raspolaganju članovima tima.
- B. Ocjenjivači će kroz razgovor sa članovima tima i direktnim posmatranjem utvrditi da li uvijek koriste rukavice za jednokratnu upotrebu kada je moguć kontakt sa krvlju, pljuvačkom ili mukoznim membranama pacijenta. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima potvrđuju da uvijek koriste rukavice za jednokratnu upotrebu kada je moguć kontakt sa krvlju, pljuvačkom ili mukoznim membranama pacijenta, te ukoliko ocjenjivači direktnim posmatranjem utvrde da se rukavice za jednokratnu upotrebu koriste na navedeni način.

- C. Ocjenjivači će kroz razgovor sa članovima tima i direktnim posmatranjem utvrditi da li rukavice za jednokratnu upotrebu odbacuju nakon završetka rada sa pacijentom, a za svakog novog pacijenta koriste nove rukavice. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima potvrđuju da rukavice za jednokratnu upotrebu odbacuju nakon završetka rada sa pacijentom, a za svakog novog pacijenta koriste nove rukavice, te ukoliko ocjenjivači direktnim posmatranjem utvrde da se rukavice za jednokratnu upotrebu koriste na navedeni način.
- D. Ocjenjivači će pitati članove tima da li se zaštitne naočari i maske za lice koriste za bilo koji klinički tretman ili proces dekontaminacije u kom postoji opasnost od poprskavanja članova tima krvlju ili tjelesnim tečnostima, odnosno kada se stvara određena količina aerosola. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima potvrde da u navedenim uslovima nose navedenu ličnu zaštitnu opremu.
- E. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem utvrditi postojanje rezervnih radnih mantila i mantila koji su spremljeni za naredni dan. Također će kroz razgovor sa članovima tima utvrditi da li se mantili koje nose članovi tima mijenjaju, ukoliko su vidno kontaminirani. Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači direktnim posmatranjem utvrde postojanje rezervnih radnih mantila i radnih mantila koji su spremni za naredni radni dan, te ukoliko članovi tima potvrđuju da se mantili mijenjaju navedenim intenzitetom.

PREVENCIJA IZLAGANJA VIRUSIMA KOJI SE PRENOSE PUTEM KRVI

Standard 5.5 Članovi tima stomatološke ambulante upravljaju rizikom izlaganja virusima koji se prenose putem krvi, u cilju smanjenja rizika od infekcije.

Kriterijum 5.5.1 Članovi tima stomatološke ambulante primjenjuju proceduru za prevenciju izlaganja virusima koji se prenose putem krvi i profilaksu u slučaju izlaganja tim virusima.

- §A. Članovi tima su upoznati sa procedurom za prevenciju izlaganja virusima koji se prenose putem krvi i profilaksu u slučaju izlaganja tim virusima, koja uključuje, ali se ne ograničava na: ubode iglom, ugrize, poprskavanje osoblja krvlju ili drugim tjelesnim tečnostima, rad sa visokorizičnim (imunokompromitovanim) ili infektivnim pacijentima (razgovor sa članovima tima).
- §B. Članovi tima su prošli obuku o prevenciji izlaganja virusima koji se prenose putem krvi, kao i profilaksu u slučaju izlaganja tim virusima, o čemu se vodi pisana evidencija (pregled dokumentacije).
- §C. Svi članovi tima imaju validnu imunizaciju protiv hepatitisa B (uvid u dokumentaciju).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će tražiti od članova tima da opišu proceduru za prevenciju izlaganja virusima koji se prenose putem krvi, kao i profilaksu nakon izlaganja tim virusima, koja uključuje, ali se ne ograničava na: ubode iglom, ugrize, poprskavanje osoblja krvlju ili drugim tjelesnim tečnostima, rad sa visokorizičnim (imunokompromitovanim) ili infektivnim pacijentima. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima opisuju proceduru.
- B. Ocjenjivači će pregledom dokumentacije utvrditi da li su članovi tima prošli obuku o prevenciji izlaganja virusima koji se prenose putem krvi, kao i profilaksu u slučaju izlaganja tim virusima. Ova obuka može biti i u sklopu obuke o kontroli infekcije, te može biti provedena interno, unutar stomatološke ambulante. Indikator je ispunjen ukoliko u dokumentaciji članova tima postoji dokaz o provedenoj obuci.
- C. Ocjenjivači će uvidom u dokumentaciju utvrditi da li članovi tima imaju validnu imunizaciju protiv hepatitisa B. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima pokažu na uvid validnu imunizaciju protiv hepatitisa B.

Kriterijum 5.5.2 Članovi tima bezbjedno odlažu oštre predmete.

- §A. Članovi tima opisuju kako bezbjedno odlažu korištene oštre predmete (razgovor sa članovima tima).
- §B. Kontejneri u koje se odbacuju oštri predmeti ne mogu se probiti iglom, vodonepropusni su i ne predstavljaju opasnost za osoblje ili pacijente (direktno posmatranje).
- §C. Kontejneri za oštre predmete pravilno se koriste: ne prepunjavaju se, ne otvaraju se da bi se oštri predmeti prebacili u druge kontejnere, čuvaju se izvan dometa djece i nisu smješteni na podu (direktno posmatranje).
- §D. Kontejneri za oštre predmete šalju se na spaljivanje kada su napunjeni do $\frac{3}{4}$ zapremine (direktno posmatranje).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će tražiti od članova tima da opišu proceduru o odlaganju korištenih oštrih predmeta. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima opisuju proceduru.
- B. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem ocijeniti da li kontejneri u koje se odbacuju oštri predmeti imaju sljedeće karakteristike: ne mogu se probiti iglom, vodonepropusni su i ne predstavljaju opasnost za osoblje ili pacijente. Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači direktnim posmatranjem utvrde postojanje kontejnera navedenih karakteristika u stomatološkoj ambulanti.

- C. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem utvrditi da li se kontejneri za oštre predmete pravilno koriste: ne prepunjavaju se, ne otvaraju se da bi se oštri predmeti prebacili u druge kontejnere, nalaze se izvan dometa djece i nisu smješteni na podu. Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači direktnim posmatranjem utvrde da se kontejneri za oštre predmete koriste na navedeni način.
- D. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem utvrditi da li se kontejneri za odlaganje oštih predmeta šalju na spaljivanje kada se napune do $\frac{3}{4}$ njihove zapremine. Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači direktnim posmatranjem utvrde da se kontejneri za oštre predmete šalju na spaljivanje na navedeni način.

Kriterijum 5.5.3 U stomatološkoj ambulanti sprovode se mjere predostrožnosti u cilju smanjenja rizika od uboda iglom.

- §A. U stomatološkoj ambulanti korištene igle se ne savijaju, ne lome i ne vraćaju u poklopac nakon upotrebe, osim u posebnim okolnostima (npr. kada je iz bilo kojih razloga onemogućeno odlaganje igle odmah nakon upotrebe u kontejner za oštre predmete) (razgovor sa članovima tima).
- §B. U stomatološkoj ambulanti vodi se evidencija uboda iglom članova tima (pregled evidencije).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će kroz razgovor sa članovima tima u stomatološkoj ambulanti utvrditi da li se korištene igle koriste na sljedeći način: ne savijaju se, ne lome i ne vraćaju u poklopac nakon upotrebe, osim u posebnim okolnostima. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima potvrđuju da se korištene igle ne savijaju, ne lome i ne vraćaju u poklopac nakon upotrebe, osim u posebnim okolnostima.
- B. Ocjenjivači će pregledati evidenciju uboda iglom članova tima. Indikator je ispunjen ukoliko se evidencija sa potrebnim podacima (datum, vrijeme, podaci o osobi koja se ubola iglom, podaci o osobi koja evidentira neželjeni događaj...) dostavi na uvid ocjenjivačima (samostalna ili u sklopu evidencije neželjenih događaja).

DEKONTAMINACIJA I STERILIZACIJA INSTRUMENATA I UREĐAJA

Standard 5.6 Stomatološki instrumenti i uređaji se dekontaminiraju prije upotrebe i bilo kakvim povezanim rizicima se sigurno upravlja.

Kriterijum 5.6.1 U stomatološkoj ambulanti sprovodi se adekvatno proces dekontaminacije stomatoloških instrumenata i uređaja.

- §A. Članovi tima su upoznati sa procedurom dekontaminacije, koja sadrži sve odgovarajuće aspekte dekontaminacije, npr. čišćenje, dezinfekciju, pregled, pakovanje, odlaganje, sterilizaciju i skladištenje instrumenata (razgovor sa članovima tima).

- §B. Članovi tima odgovorni za proces dekontaminacije obučeni su za izvođenje dekontaminacije (pregled dokumentacije).
- §C. Članovi tima odgovorni za proces dekontaminacije vode evidenciju o njenom izvođenju (pregled evidencije).
- §D. Prostor u kom se vrši dekontaminacija je na razumnoj udaljenosti od pacijenta (ukoliko se proces odvija u prostoriji za preglede i intervencije) ili je to posebna prostorija, a unutar prostora postoji jednosmjerni protok instrumenata od kontaminiranog do čistog područja (direktno posmatranje).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će tražiti od članova tima da opišu proceduru dekontaminacije, koja sadrži sve odgovarajuće aspekte dekontaminacije, npr. čišćenje, dezinfekciju, pregled, pakovanje, odlaganje, sterilizaciju i skladištenje instrumenata. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima opisuju proceduru.
- B. Ocjenjivači će tražiti na uvid dokumentaciju o obuci članova tima odgovornih za proces dekontaminacije. Ova obuka može biti provedena i u sklopu obuke o kontroli infekcije. Indikator je ispunjen ukoliko se dokaz o takvoj obuci članova tima odgovornih za proces dekontaminacije dostavi na uvid ocjenjivačima.
- C. Ocjenjivači će pregledati evidenciju o izvođenju dekontaminacije potvrđenu potpisom odgovorne osobe. Indikator je ispunjen ukoliko se evidencija sa navedenim podacima dostavi na uvid ocjenjivačima.
- D. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem utvrditi da li je prostor u kom se vrši dekontaminacija na razumnoj udaljenosti od pacijenta (ukoliko se proces odvija u prostoriji za preglede i intervencije), ili postoji posebna prostorija u kojoj se odvija proces dekontaminacije. Također će utvrditi da li unutar tog prostora postoji jednosmjerni protok instrumenata od kontaminiranog do čistog područja (npr. dva odvojena lavaboa za proces dekontaminacije, koji se ne koriste za pranje ruku osoblja). Indikator je ispunjen ukoliko je prostor u kom se vrši dekontaminacija na razumnoj udaljenosti od pacijenta (ukoliko se proces odvija u prostoriji za preglede i intervencije) ili je to posebna prostorija, te ukoliko unutar prostora postoji jednosmjerni protok instrumenata od kontaminiranog do čistog područja.

Kriterijum 5.6.2 U stomatološkoj ambulanti obezbjeđuje se sterilizacija instrumenata u skladu sa dobrom praksom sterilizacije.

- §A. Tim ima pisani protokol za sterilizaciju instrumenata, koji može biti u sastavu procedure dekontaminacije (pregled dokumentacije).
- §B. Članovi tima zaduženi za sterilizaciju instrumenata opisuju protokol za sterilizaciju (razgovor sa članovima tima).
- §C. U stomatološkoj ambulanti vodi se knjiga/dnevnik sterilizacije instrumenata (pregled dokumentacije).

- §D. Instrumenti za jednokratnu upotrebu koriste se samo jednom, na jednom pacijentu i onda odbacuju kao infektivni otpad (direktno posmatranje).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će pregledom dokumentacije utvrditi da li tim stomatološke ambulante ima pisani protokol za sterilizaciju instrumenata, u skladu sa dobrom praksom sterilizacije, koji može biti u sastavu procedure dekontaminacije. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid pisani protokol za sterilizaciju instrumenata, u skladu sa dobrom praksom sterilizacije.
- B. Ocjenjivači će tražiti od članova tima zaduženih za sterilizaciju da opišu protokol za sterilizaciju instrumenata. Indikator je ispunjen ukoliko članovi tima zaduženi za sterilizaciju opisuju protokol za sterilizaciju instrumenata.
- C. Ocjenjivači će pregledom knjige/dnevnika sterilizacije instrumenata utvrditi da li se knjiga/dnevnik ažurno vodi. Indikator je ispunjen ukoliko se knjiga/dnevnik sterilizacije dostavi na uvid ocjenjivačima i ukoliko su podaci u njoj ažurirani.
- D. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem utvrditi da li se instrumenti za jednokratnu upotrebu (npr. igle za anesteziju, igle za ispiranje korijenskih kanala, aplikatori...) koriste samo jednom, na jednom pacijentu i onda odbacuju kao infektivni otpad. Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači utvrde da se instrumenti za jednokratnu upotrebu koriste na navedeni način.

Kriterijum 5.6.3 Rezultati procesa sterilizacije se dokumentuju.

- §A. Zapisi o sterilizaciji čuvaju se godinu dana nakon završene sterilizacije, a uključuju: spisak predmeta-materijala koji su sterilisani, dnevni test funkcionalnosti sterilizacije, testiranje na spore, oznaku serije i ime rukovaoca (pregled dokumentacije).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će pregledom dokumentacije utvrditi da li se zapisi o sterilizaciji čuvaju unazad godinu dana, te da li sadrže: spisak predmeta-materijala koji su sterilisani, dnevni test funkcionalnosti sterilizacije, testiranje na spore, oznaku serije i ime rukovaoca. Indikator je ispunjen ukoliko postoje zapisi o sterilizaciji unazad godinu dana, te ukoliko zapisi sadrže navedene parametre.

UPRAVLJANJE MEDICINSKIM OTPADOM

Standard 5.7 U stomatološkoj ambulanti definisan je sistem upravljanja medicinskim otpadom.

Kriterijum 5.7.1 U stomatološkoj ambulanti postoje odgovarajući dokumentovani postupci o upravljanju medicinskim otpadom.

- §A. Stomatološka ambulanta ima pravilnik ili plan o upravljanju medicinskim otpadom (uvid u pravilnik ili plan).
- §B. Svi članovi tima su upoznati sa pravilnikom ili planom, te procedurom o upravljanju medicinskim otpadom (razgovor sa članovima tima).
- §C. U stomatološkoj ambulanti je imenovana odgovorna osoba za upravljanje medicinskim otpadom (pregled dokumentacije).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će tražiti na uvid pravilnik ili plan o upravljanju medicinskim otpadom. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid tražena dokumentacija.
- B. Ocjenjivači će kroz razgovor sa članovima tima utvrditi da li su upoznati sa pravilnikom ili planom, te procedurom o upravljanju medicinskim otpadom. Indikator je ispunjen ukoliko zaposleni opisuju sadržaj pravilnika ili plana, te procedure o upravljanju medicinskim otpadom.
- C. Ocjenjivači će pregledom dokumentacije utvrditi da li je imenovana osoba odgovorna za upravljanje medicinskim otpadom u stomatološkoj ambulanti. Indikator je ispunjen ukoliko se ocjenjivačima dostavi na uvid dokumentacija kojom je imenovana osoba odgovorna za upravljanje medicinskim otpadom.

Kriterijum 5.7.2 U stomatološkoj ambulanti obezbjeđuje se pravilno razdvajanje i zbrinjavanje medicinskog otpada do transporta na konačno odredište.

- §A. Pravilno razdvajanje medicinskog otpada vrši se u odnosu na vrstu medicinskog otpada, stepen i vrstu opasnosti po okolinu (razgovor sa odgovornom osobom).
- §B. Pravilno razdvajanje vrši se u odgovarajuću vrstu ambalaže (kontejnera) koja ima međunarodno priznati sistem kodnih boja (direktno posmatranje).
- §C. Sva ambalaža (kontejneri i kese) za odlaganje i skladištenje medicinskog otpada ima vidne i odgovarajuće oznake (direktno posmatranje).
- §D. Skladištenje medicinskog otpada u stomatološkoj ambulanti do odlaganja ili transporta je na odgovarajućim lokacijama, u skladu sa zahtjevima definisanim procedurom o upravljanju medicinskim otpadom (direktno posmatranje).
- §E. Transport sakupljenog medicinskog otpada iz stomatološke ambulante vrši ovlaštena organizacija, a predaja medicinskog otpada na transport se evidentira (pregled dokumentacije, pregled evidencije).

Ocjenjivanje:

- A. Ocjenjivači će kroz razgovor sa osobom odgovornom za upravljanje medicinskim otpadom utvrditi da li se vrši pravilno razdvajanje medicinskog otpada u odnosu na vrstu medicinskog otpada, stepen i vrstu opasnosti po okolinu. Indikator je ispunjen ukoliko odgovorna osoba potvrđuje da se vrši pravilno razdvajanje medicinskog otpada u odnosu na vrstu medicinskog otpada, stepen i vrstu opasnosti po okolinu.
- B. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem utvrditi da li se pravilno razdvajanje medicinskog otpada vrši i u odnosu na odgovarajuću ambalažu koja ima međunarodno priznat sistem kodnih boja. Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači utvrde da je ambalaža pravilno kodirana i da se otpad pravilno razdvaja.
- C. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem utvrditi da li sva ambalaža (kontejneri) za skladištenje medicinskog otpada ima odgovarajuće i vidne oznake (simbol biohazarda i/ili hemijske opasnosti). Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači utvrde da je vidno označena ambalaža za odlaganje i skladištenje otpada.
- D. Ocjenjivači će direktnim posmatranjem utvrditi da li je skladištenje medicinskog otpada u stomatološkoj ambulanti do odlaganja ili transporta, na odgovarajućim lokacijama, u skladu sa zahtjevima definisanim procedurom o upravljanju medicinskim otpadom. Indikator je ispunjen ukoliko ocjenjivači utvrde da je otpad do odlaganja ili transporta na lokacijama koje odgovaraju navedenim zahtjevima.
- E. Ocjenjivači će pregledom dokumentacije utvrditi da li stomatološka ambulanta ima ugovor sa ovlaštenom organizacijom za transport sakupljenog medicinskog otpada, te da li se o predaji medicinskog otpada na transport vodi evidencija. Indikator je ispunjen ukoliko u dokumentaciji postoji ugovor sa ovlaštenom organizacijom za transport medicinskog otpada, te evidencija o predaji medicinskog otpada na transport, potvrđena potpisom odgovorne osobe.